

آسیب های مهدویت از نظر اعتقادی

سیده پروین مرعشی ۱

¹سطح دو، فاطمیه، marashi2040@gmail.com

چکیده

هر جامعه ایی دارای فرهنگ و مجموعه معرفتی مربوط به دین و مذهب خود است، که ممکن است دست خوش یک سری آفت هایی شود که از رشد و بالندگی آن فرهنگ جلوگیری کند. جامعه اسلامی ما هم با توجه به فرهنگ دینی ناب خود ، گاهی با آفت هایی روبرو می شود که روند رو به رشد آن را کند، می کند. مهدویت به عنوان یکی از بزرگترین و آرمانی ترین تفکر اسلامی شیعی ، همیشه به عنوان یک تهدید بزرگ برای استکبار جهانی محسوب می شود لذا دیده می شود که تمام دنیای کفر با همه امکانات اقتصادی و نظامی و تبلیغاتی خود در پی تحریف این حقیقت روشن است . بحث «آسیب شناسی دینی» از این جهت حائز اهمیت است که عهده دار شناختن آفت ها و شیوه مقابله با آن است. چراکه مسیر نورانی رسیدن به امام علیه السلام از آفات در امان نیست، و دشمنان نیز درصدد ضربه زدن به اعتقادات مهدوی و انحراف منتظران هستند تا نقشه های شوم خود را برای تسلط بر مردم به کار گیرند.

کلیدواژه: اعتقادات، انتظار، فرهنگ ،مهدویت.

مقدمه

مهدویت یا همان موعود باوری به معنای اعتقاد به یک نجات بخش است که در آخر الزمان برای نجات و رهایی انسان ها و برقراری صلح و عدالت خواهد آمد. اعتقاد به منجی در ادیان و ملل و اقوام مختلف وجود دارد. از همین رو می باشد که دشمن در این زمینه تلاش های فراوانی می کند تا این فرهنگ را نابود کند. آسیب های فرهنگ مهدویت ، از این جهت اهمیت دارد که غفلت از آنها باعث پایین آمدن اعتقاد مردم بویژه جوانان ، و حتی از بین رفتن آن نسبت به اینکه : آیا امام زمان (عج) وجود دارند؟ و یا در حیطه شناخت آن بزرگوار در ابعاد متفاوت می شوند . بنابراین آشنایی با این آسیب ها باعث می شود که منتظران حضرت (عج) از کجروی در اعتقاد و عمل مصون باشند.

وقتی که شخص منتظر از مفاهیم مهدویت برداشت های نامناسب و تعبیرهای غلط کند و در وقت ظهور عجله نماید و علائم ظهور را بر افراد خاص تطبیق دهد و باور به اطاعت از نایب حضرت (عج) نداشته باشد ، در اعتقاداتش سستی نمایان می شود و مدعیان دروغین نیابت و مهدویت را نمیتواند از روایات بشناسد و با آنها مقابله بنماید.

در رابطه با مسئله آسیب های مهدویت چندین مقاله و کتاب از نویسندگان مختلف ارائه شده از جمله مقاله آسیب های مهدویت در دوران معاصر به نویسندگی معصومه زینب تقوی و نفیسه ایرانپور و کتاب اندیشه مهدویت و آسیب ها نوشته آقای محمد صابر جعفری کتاب گفتمان مهدویت و چالش های آسیب شناسی به نویسندگی علیرضا صدر و کتب و مقالات دیگر اما همه مقالات تمام موارد آسیب ها را یک جا بیان ننموده اند.

این پژوهش برآن دارد که آگاهی بیشتری نسبت به معیارهای تشخیص مباحث مهدویت از خرافات ایجاد کند و توجه به خطرات از این برداشت های انحرافی از مفاهیم مهدویت را در دل منتظر روشن کند و چهره مدعیان کذاب نیابت و مهدویت را افشا کند.

هدف از نوشتن این تحقیق شناخت آسیب های مهدویت و روش مقابله و پیش گیری از انحرافات و لغزش های آن است.

مفهوم شناسی

آسیب:

معنای لغوی: "زخم، صدمه، عیب، نقص" ^۲

معنای اصطلاحی: "شناخت دردها، کاستی و مصیبت های فکری و.... که روح روان و محیط زندگی انسان را فرا گرفته است.

مهدویت:

معنای لغوی: مصدر جعلی مهدی و به معنای مهدی بودن است. ^۳

در اصطلاح: اعتقاد به ظهور مهدی (عجل الله تعالی فرجه شریف) را گویند که از جمله معتقدات اصولی مذهب شیعه اثنی عشری است.

نظر:

معنای لغوی: دیدن، مشاهده، نگرش، نظاره، دیدگاه، نظریه، رای ^۴

در اصطلاح: بررسی کردن

اعتقاد:

معنای لغوی: ایمان، باور، عقیده، گروه ^۵

معنای اصطلاحی: بررسی از نظر باور و نگرش انسان ها

^۲ فرهنگ فارسی معین، ج 1، ص 58

^۳ لغت نامه دهخدا

^۴ همان

^۵ همان

آسیب های مهدویت

1- برداشت های غلط

از آسیب های مهم در فرهنگ مهدویت ، تفسیر ها و برداشت های نادرست از موضوعات این فرهنگ اسلامی است. تحلیل نادرست و ناقص از روایات به دریافت غیر صحیح می انجامد و چون این نوع برداشت غلط و طرز تفکر، زیر ساخت تکیه گاه فکری را جهت میدهد؛ انسان منتظر باید با معنا و مفهوم صحیح انتظار آشنا شود. در کتاب وقایع ظهور قائم (عج) اهمیت انتظار را اینگونه نگاشته که: یکی از دلایل اهمیت و ضرورت تحقیق در مورد چگونگی ظهور حضرت مهدی (علیه السلام) انتظار فرج است.^۶

انتظار یعنی چشم به راه بودن و نوعی امید به آینده داشتن است. انتظار یک حالت روانی به همراه درنگ و تأمل است، زمانی می توانیم حقیقت انتظار را درک کنیم که بدانیم امام زمان را برای چه می خواهیم؛ در حقیقت تا تشنه نشویم ، به آن حقیقت دست پیدا نخواهیم کرد . و تا این حالت اضطراب و عطش انتظار در وجود ما شکل نگیرد به دنبال حضرت نخواهیم رفت.^۷

2- برداشت نادرست از انتظار

در مورد انتظار دو دیدگاه وجود دارد:

الف) **انتظار سازنده:** به معنای تلاش برای رسیدن به وضعیت مطلوب و نا خشنودی از وضع موجود، که نتیجه آن زمینه سازی و آمادگی برای ظهور است.^۸

کسی از امام صادق (علیه السلام) پرسید چه می گوئید درباره کسی که دارای ولایت امامان است و انتظار ظهور حکومت حق را می کشد و در این حال از دنیا می رود ؟

امام (علیه السلام) در پاسخ فرمود : او همانند کسی است که با رهبر این انقلاب در خیمه او (ستاد ارتش او) بوده باشد. سپس کمی سکوت کرد و فرمود مانند کسی است که با پیامبر اسلام (در مبارزاتش) همراه بوده است.^۹

^۶ جهان ، وقایع ظهور قائم (عج)، ص 15

^۷ همان

^۸ فولادی، آخرین فرمانده اولین سرباز ، ص 57

^۹ مکارم شیرازی، حکومت جهانی مهدی ، ص 94

برای نمونه پرداختن به بحث «ملاقات با امام زمان» و ترغیب و تشویق فراوان و به شکل افراطی نسبت به این موضوع ، پیامدهای ناگواری دارد و باعث ناامیدی و گاهی انکار امام علیه السلام می گردد. یا پرداختن به مسائلی از قبیل ازدواج حضرت و یا وجود فرزند برای آن بزرگوار و یا محل زندگی ایشان و مانند آن نیز از مباحث غیر ضروری است که بجاست جای خود را به مباحث کاربردی و تاثیر گذار بدهد. به همین دلیل گفتگو درباره شرایط و زمینه های ظهور نیز بر بحث علائم ظهور مقدم است ؛ زیرا آشنایی با شرایط ظهور ، مشتاقان امام را به حرکت در راستای تحقق آن شرایط ترغیب می کنند.^{۳۴}

11- عدم پیروی از ولایت فقیه و نواب عام حضرت (عج) ^{۳۵}

نیابت از حضرت مهدی علیه السلام به دو صورت می باشد:

الف) نیابت خاصه:

نیابت خاصه ، آن است که امام ، اشخاص خاصی را ، نایب خود قرار دهد و به اسم و رسم معرفی کند و هر کدام را به وسیله نایب پیش از او به مردم بشناساند.^{۳۶}

که در زمان غیبت صغری تعداد چهار نفر از اصحاب خاص حضرت مهدی علیه السلام

به ترتیب (عثمان بن سعید ، محمد بن عثمان ، حسین بن روح نوبختی ، علی بن محمد سمري) به طور مستقیم با حضرت ملاقات داشتند ، و نامه ها و پیام های مردم را به حضرت می رساندند ، و جواب ایشان را به دوستان و شیعیان منتقل می کردند.^{۳۷}

ب) نیابت عامه:

که از شروع غیبت تا کنون ادامه دارد و طبق نقل روایات متعدد ، مومنین موظف هستند در زمان غیبت به عالمان حقیقی و مراجع تقلید مراجعه کنند و امور دینی خود را از آنان بگیرند.

³⁴ همان

³⁵ فولادی ، آخرین فرمانده اولین سرباز ، ص 41

³⁶ حکیمی ، خورشید مغرب ، ص 44

³⁷ فولادی ، آخرین فرمانده اولین سرباز ، ص 40

یکی دیگر از آسیب هایی که وحدت جوامع اسلامی را تهدید می کند و زمینه را برای فعالیت دشمنان دین و مهدویت فراهم می آورد ، عدم پیروی از نایبان عام حضرت ولی عصر (علیه السلام) می باشد ، با آن که روایات متعدد بر اطاعت از این بزرگواران تاکید شده است.

اخیراً یکی از شیادان و مدعیان دروغین ، در یکی از شهرستان ها ، جمعی از مردم را فریب داده و با پوشاندن لباس احرام به آنان در کوه های اطراف شهر آنان را طواف می داده و مدعی بود که امام زمان (علیه السلام) با بشقاب پرنده می آید و آنها میتوانند با حضرت ملاقات کنند!!!

در این که این شخص یک حقه باز حرفه ای و عامل دشمنان قسم خورده بوده شکی نیست و به آن مسئله اعتراف کرده است . اما چرا عده ای از افراد به ظاهر مذهبی به راحتی فریب این افراد را میخورند و به انحراف اعتقادی کشیده می شوند؟

آیا به راستی اگر آنان به مسئله مهم تقلید و پیروی نمودن از مراجع تقلید که متخصصان واقعی دین می باشند عمل میکردند در این دام ها می افتند؟ آیا نمی توانستند با یک تماس تلفنی ساده با دفتر مرجع تقلید خود کسب تکلیف نموده و به اعمال حج دروغین نپردازند؟

چرا گوش جان نسپرد به کلام گهربار حضرت صاحب الزمان (علیه السلام) که فرمودند:

وَأَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى رِوَاةٍ حَدِيثِنَا فَإِنَّهُمْ حُجَّتِي عَلَيْكُمْ وَأَنَا حُجَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ.

در حوادثی که پیش می آید به کسانی مراجعه کنید که حدیث ما را نقل می کنند [عالمان دین] همانا آن عالمان حجت من بر شما و من نیز حجت خداوند متعال بر آنها هستم .

کسانی که می پندارند از راهی دیگر غیر از مسیری که حضرت مهدی (علیه السلام) (پیروی از مراجع) تعیین فرموده ، می توانند به سعادت و کمال برسند و دیگران را ارشاد و هدایت نمایند ، به طور قطع یا نادان هستند و یا منحرف و نتیجه ی کار آنان نیز به انحراف کشاندن پیروان خود ، خواهد بود.

پس همواره باید تلاش نمود از مسیری که قرآن و اهل بیت (علیه السلام) برای ما مشخص نموده حتی یک قدم هم منحرف نشویم .^{۳۸}

نتیجه گیری

در این مقاله با عنوان آسیب های مهدویت از نظر اعتقادی این انتظار می رفت که خواننده با آسیب های مهدویت به طور کلی آشنا گردد. این مقاله با نگاهی به تاریخ اسلام به ما نشان می دهد که در طول زمان افرادی ضد دین و سود جو ادعای مهدویت و یا نیابت از حضرت علیه السلام را داشتند و با این کار شروع به عوام فریبی کردند و زمینه انحراف را برای منتظران ساده دل و شیفته امام زمان هموار ساختند.

این امر نشان می دهد که چون موضوع مهدویت در میان مسلمانان مسئله ایی مورد قبول است اتفاق می افتد و مدعیان کذاب با تطبیق دادن بعضی نشانه ها بر خود دست به عوام فریبی می زنند و یا عوام الناس به دلیل خسته شدن از ظلم و فساد موجود در جامعه تن به همچنین رخنه ایی در اعتقادشان می دهند و بدون مراجعه به مراجع تقلید و بدون مطالعه و بدون در نظر گرفتن آیات و روایات مرتکب چنین خطایی می شوند.

بنابراین نتیجه می شود منتظر واقعی باید با وظایف خود در عصر غیبت که در کتب دینی لحاظ شده آشنایی یافته و به آنها جامه عمل بپوشاند و با دعا برای فرج آقا صاحب الزمان (عجل الله تعالی فرجه شریف) و با رعایت تقوا ، زمینه را برای ورود به انحرافات مهدویت ببندد.

منابع

*قرآن

- 1- بالادستیان محمدامین _ حایری پور محمد مهدی _ یوسفیان مهدی ،نگین آفرینش ،قم : بنیاد فرهنگی حضرت مهدی، چاپ پنجاه و یکم ،1393، ه.ش .
- 2- جهان مجید ،وقایع ظهور قائم (عج)،اهواز: آیات ،چاپ اول،1383،ه.ش.
- 3- حکیمی - محمد رضا ، خورشید مغرب ، قم :انتشارات دلیل ما، چاپ بیست و ششم ، 1384، ه.ش.
- 4- رحمتی شهرضا _ محمد، آشنایی با امام زمان،قم: جوانان موفق،چاپ اول، 1394،ه.ش.
- 5- صدرا _ علیرضا ،گفتمان مهدویت و چالش های آسیب شناسی، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، چاپ اول، 1395، ه.ش
- 6- فولادی - مجید، آخرین فرمانده اولین سرباز ،قم: انتشارات سبط النبی، چاپ دهم، 1390 ه.ش.
- 7 - فیروز آبادی سید حسین،قیام مهدی منتظر ماست،تهران: دانشگاه عالی دفاع ملی، چاپ دوم، 1388، ه.ش.
- 8- قزوینی - سید محمد کاظم ،امام مهدی از ولادت تا ظهور،قم : الهادی، چاپ دهم ،1391،ه.ش.
- 9- لطیفی - رحیم ، مهدویت حکومت دینی و دموکراسی ، قم: بنیادفرهنگی حضرت مهدی موعود، چاپ دوم، 1390،ه.ش.
- 10- مکارم شیرازی - ناصر ، حکومت جهانی مهدی ، قم: نسل جوان ، چاپ نهم ، 1392، ه.ش.
- 11- نیل ساز ناصر، گل نرگس،قم : پاسدار اسلام، چاپ یازدهم ،1393،ه.ش.

